

Dr. Harsányi János 1994. évi Nobel-díjasunk gyógyszerészi pályáról indult el

Szmodits László

Kissé megkésve ismertetjük *dr. Harsányi János* professzor, múlt évi Nobel-díjasunk gyógyszerészi tanulmányait, pályáját, tudományos munkásságát.

Dr. Harsányi János 1920. május 29-én született Budapesten. Apja, *Harsányi Károly* a Budapest-Zuglói „Órangyal”-patika (ma is működik a Bosnyák u. 1. alatt) tulajdonosa volt. *János* a Fasori Evangélikus Gimnáziumban 1937-ben érettségizett és matematikából megnyerte a Középiskolai Tanulmányi Versenyt. Tudományos pályára készült, de a szülei rábeszélésként, hogy inkább gyógyszerészetet tanuljon és ezután vegye át apja gyógyszerészetét. A tirocinális vizsgát letéve 1940-ben beiratkozott a pesti Pázmány Péter Tudományegyetemre gyógyszerészhallgatónak. Még a régi, kétéves kiképzésben vett részt. Gyógyszerészi oklevelét 1942-ben szerezte meg. Felkészültsége révén benn maradhatott *dr. Szabó Zoltán* egyetemi tanár Rendszeres Növényteni Intézetében, mint doktorandusz-jelölt. Disszertációját már nem tudta befejezni: 1944-ben munkaszolgálatra hívták be. A német megszállás idején a századát Németországba deportálták, de sikerült megszöknie és menedéket találnia a jezsuiták pesti rendházában.

1946-ban pályát váltva újból beiratkozott a Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészkarára. Egy évvel később filozófiából és szociológiából doktori diplomát kapott. Disszertációjának címe: *A filozófiai tévedések logikai alkata*. *Dr. Szalai Sándor* professzor Szociológiai Intézetében 1947-től tanársegéd volt, de 1948-ban le kellett mondani az állásáról. Ezután ismét apja patikájában dolgozott, sőt saját nevére íratta át a gyógyszerterápiát.

1950 áprilisában feleségével kalandos körülmények között elhagyta az országot és Ausztráliában telepedett le. A Sydney-i Egyetemen két évig közgazdaságtant tanult. A Brisbane-i Egyetemen 1953-tól már ő adott elő. 1956-ban egy amerikai tanulmányi ösztöndíjat nyert el, majd a kaliforniai Stanford Egyetemen közgazdasági és statisztikai doktorátust szerzett 1958-ban. Közben matematikát is tanult. 1961-től a detroiti Wayne Egyetemen, majd 1964-től Berkeley California Egyetemén professzor. Tudományos munkássága középpontjában a *játékelmélet* áll. Sikeres já-



Harsányi professzor a Nobel-díj átadása után, családjával körében

tékelméleti modelleket dolgozott ki gazdasági és szociológiai problémák megoldására. Négy könyve és közel száz tudományos dolgozata jelent meg.

Az 1994 évi közgazdasági Nobel-díjat a részlegesen informált játékok munkájáért nyerte el. Módszere a matematikai közgazdaságtan általános kutatóeszközzé vált.

A Magyar Tudományos Akadémia az 1995. évi közgyűlésén tiszteletbeli tagjává választotta, a budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem pedig díszdoktorává fogadta.

Dr. Harsányi János professzor nemcsak gyógyszerészi pályáról indult el, hanem ő az első magyar gyógyszerész, aki – más tudományágban – elnyerte a legnagyobb tudományos kitüntetést, a Nobel-díjat.

IRODALOM

Harsányi János, a játékelmélet Nobel-díjasa Akadémiai Kiadó Budapest, 1995.

L. Szmodits: *János Harsányi Ph D Nobel-price winner of the year 1994 started as pharmacist*

Budapest, Högyes E. u. 1. – 1092